

STORTINGET

Innst. 379 S

(2017–2018)

Innstilling til Stortinget
fra kontroll- og konstitusjonskomiteen

Dokument 2 (2017–2018)

Innstilling fra kontroll- og konstitusjonskomiteen om Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2017

Til Stortinget

1. Sammendrag

1.1 Innledning

Riksrevisjonen er et av Stortingets kontrollorganer. Riksrevisjonen skal gjennom revisjon, kontroll og veiledning bidra til at statens inntekter blir betalt inn som forutsatt, og at statlige midler og verdier blir brukt og forvaltet på en økonomisk forsvarlig måte i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger.

De overordnede rammevilkårene går fram av lov og instruks om Riksrevisjonen.

1.2 Måloppnåelse og ressursbruk

1.2.1 Måloppnåelse

Riksrevisjonens visjon er å bidra til bedre offentlig ressursbruk. Omgivelsene skal oppleve Riksrevisjonen som et kompetent, uavhengig og objektivt revisjons- og kontrollorgan. Samarbeidet internt skal være preget av lagånd, åpenhet og respekt.

Strategisk plan for perioden 2014–2018 ble vedtatt i desember 2013. Den strategiske planen tar for seg de viktigste utfordringene Riksrevisjonen står overfor for å kunne løse samfunnsoppdraget i tråd med visjonen: Revisjon til nytte for morgendagens samfunn. Det er definert tre strategiske mål for perioden 2014–2018:

MÅL 1: AKTUELL OG SAMFUNNSNYTTIG REVISJON

Revisjonen skal ha stor samfunnsmessig relevans og aktualitet.

Dette betyr at Riksrevisjonen skal

- prioritere revisjonsoppgavene og ressursbruken etter en helhetlig vurdering av vesentlighet og risiko på tvers av departementsområdene
- prioritere revisjon som går på tvers av departementer
- styrke forvaltningsrevisjon og selskapskontroll på viktige områder

Status for måloppnåelse 2017

Riksrevisjonen har avgitt ti forvaltningsrevisjonsrapporter i Dokument 3-serien til Stortinget i 2017 og gitt ut én administrativ rapport. Fire av rapportene dekker temaer som går på tvers av departementer. Dette gjelder undersøkelsene av

- konsulentbruk i staten, jf. Dokument 3:6 (2016–2017)
- oppfølging av Justis- og beredskapsdepartementets arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, jf. Dokument 3:8 (2016–2017)
- fiskeriforvaltningen i Nordsjøen og Skagerrak, jf. Dokument 3:9 (2016–2017)
- arkivering og åpenhet i statlig forvaltning, jf. Dokument 3:10 (2016–2017)

Resultatene fra selskapskontrollen er rapportert til Stortinget gjennom Dokument 3:2 (2017–2018). Én av fem rapporterte undersøkelser dekker temaer som går på tvers av departementer. Dette gjelder undersøkelsen av mål og indikatorer for måloppnåelse og effektiv drift

i heleide selskaper der staten har en samfunnsmessig begrunnelse eller et sektorpolitisk mål med selskapet.

Resultatene fra regnskapsrevisjonen for 2016 er rapportert til Stortinget gjennom Dokument 1 (2017–2018). Det er avgitt 20 rapporter til forvaltningen om gjennomførte etterlevelsesrevisjoner der Riksrevisjonen har kontrollert om de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet, er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger og gjeldende regelverk. Resultater fra ti av disse revisjonene er rapportert med vesentlige merknader til Stortinget gjennom Dokument 1. Det er også gjennomført to undersøkelser som går på tvers av departementene. Dette gjelder

- informasjonssikkerhet i valutaregisteret
- Fylkesmannens tilskuddsforvaltning

Disse to undersøkelsene har ikke konstatert svakheter eller feil i et omfang som er relevant å rapportere til Stortinget. Resultatene fra brukerundersøkelser tyder på at departementene opplever Riksrevisjonens undersøkelser som nyttige grunnlag for arbeidet med endring og forbedring. Brukerundersøkelsene er nærmere omtalt i kapittel 3 i Riksrevisjonens dokument.

MÅL 2: PROFESJONELL REVISJON OG KONTROLL

Riksrevisjonen skal være et profesjonelt revisjons- og kontrollorgan med høy kompetanse. Planlegging, gjennomføring, rapportering og kommunikasjon skal utføres på en måte som gjør at Stortinget, forvaltningen og allmennheten opplever Riksrevisjonen som profesjonell.

Dette betyr at Riksrevisjonen skal

- gjennomføre revisjon og veiledning med høy faglig kvalitet og i tråd med lov, instruks og internasjonale standarder
- koordinere planlegging og gjennomføring av oppgavene innenfor det enkelte departement på tvers av revisjonstypene
- ivareta rollen som ekstern revisor i statlige virksomheter i samsvar med god revisjonsskikk
- kommunisere revisjonen og resultatene tydelig og målrettet for å øke gjennomslagskraften og bidra til en bedre forvaltning

Status for måloppnåelse 2017

Revisjonsmetodikken i Riksrevisjonen er i tråd med internasjonale standarder, og det arbeides kontinuerlig for at revisjonen skal holde høy faglig kvalitet og være mest mulig enhetlig. I 2017 er det gjennomført en intern evaluering for å gå gjennom kvaliteten på Riksrevisjonens arbeid og etterlevelsen av de internasjonale standardene for offentlig revisjon (ISSAI-ene). Evalueringen, som er gjennomført i tråd med metodikk utviklet av den internasjonale sammenslutningen av riksrevisjo-

ner (INTOSAI), viste at Riksrevisjonen oppfyller sitt revisjonsmandat og leverer uavhengige og gode revisjoner til rett tid. Evalueringen trekker fram at Riksrevisjonen må fortsette å arbeide med å utvikle revisjonspraksisen, og at de internasjonale revisjonsstandardene i større grad kan reflekteres i retningslinjene for revisjonen. Det er utarbeidet en egen handlingsplan for tiltak som skal settes i verk for å møte de utfordringene som er identifisert i evalueringen, og for å sikre kvalitet og forbedring i arbeidsprosessene.

Riksrevisjonen prioriterer revisjonsoppgavene ut fra en helhetlig vurdering av risiko og vesentlighet. For å sikre at planlegging, gjennomføring og rapportering av revisjon og kontroll skjer i tråd med lov, instruks og revisjonsstandarder, gjennomfører Riksrevisjonen vanligvis en periodisk inspeksjon (kvalitetskontroll utenfor linjen) av de ulike revisjonstypene. Denne inspeksjonen er i 2017 erstattet av den interne evalueringen av virksomheten.

Stortingets merknader til Riksrevisjonens dokumenter viser at oppdragsgiveren har høy tillit til Riksrevisjonen. Brukerundersøkelser i forvaltningen, som ble gjennomført etter at revisjonsresultatene fra alle de tre revisjonstypene var lagt fram, viser også gode resultater med hensyn til forvaltningens opplevelse av Riksrevisjonens profesjonalitet og hvordan resultatene av arbeidet presenteres.

MÅL 3: GOD LEDELSE OG EFFEKTIV RESSURSBRUK

God ledelse, organisering og styring skal sikre effektiv oppgaveløsning og fleksibel ressursbruk. Ledere og medarbeidere skal sammen sikre samsvar mellom oppgaver og kompetanse og gjennomføring av arbeidet. Dette betyr at Riksrevisjonen skal

- ta tydelige strategiske beslutninger og sikre at de blir gjennomført i organisasjonen
- legge vekt på god faglig ledelse som gir merverdi og kvalitet i oppgaveløsningen
- videreutvikle sterke kompetansemiljøer
- utnytte kompetanse og ressurser på tvers av organisasjonsheter og revisjonstyper bedre
- sikre at støttesystemene bidrar til effektiv og god oppgaveløsning

Status for måloppnåelse 2017

I perioden har det vært stor oppmerksomhet rettet mot arbeidet med å utforme nye mål og nye strategier og å identifisere tiltak for videreutvikling av Riksrevisjonen i tråd med framtidens behov.

Riksrevisjonen har utformet et nytt strategidokument for perioden 2018–2024 og etablert et moderniseringsprogram som skal sikre at gevinster fra nåværende og framtidige utviklingsprosjekter realiseres. I tilknytning til moderniseringsprogrammet er det satt i gang

utviklingsarbeid på en rekke områder i virksomheten. Innenfor eksternt kommunikasjon er det satt i verk tiltak for å sikre god dialog med sentrale målgrupper og for å sikre synlighet og gjennomslagskraft for resultatene av revisjonene.

Videre arbeider Riksrevisjonen med å utvikle et nytt Dokument 1 til Stortinget for å øke aktualiteten og relevansen av revisjonene, og å utnytte de mulighetene digitaliseringen gir for å arbeide og rapportere mer effektivt. Det er satt i gang et prosjekt for å styrke satsingen på digitalisering og automatisering av revisjonen. Ved siden av dette er det i 2017 også satt i verk tiltak for sentralisering av revisjonsoppgaver og økt bruk av dataanalyser som skal bidra til høyere kvalitet og en mer effektiv finansiell revisjon av mer enn 200 statlige virksomheter som har Direktoratet for økonomistyring (DFØ) som sin nesteleverandør.

Det er satt i gang et prosjekt for videreutvikling og forbedring av egen virksomhetsstyring. Ved siden av dette pågår det også et arbeid med å etablere et felles porteføljestyresystem for finansiell revisjon for bedre å koordinere ressursene og kompetansen på tvers av revisjonsavdelingene ut fra revisjonsoppdragenes risiko og vesentlighet. For å møte endrede krav til kompetanse pågår det også utviklingstiltak for å sikre systematisk arbeid med kompetanseutvikling på alle nivåer i organisasjonen – også innenfor ledelse.

Riksrevisjonen gjennomfører også forsøksvirksomhet for å vinne erfaringer som kan bidra til å effektivisere oppgaveløsningen og dele kompetanse på tvers av revisjonstypene. Forsøksvirksomheten gir praktiske erfaringer som vil inngå i grunnlaget for den planlagte

utredningen om framtidig organisering av virksomheten.

Medarbeiderundersøkelsen Human Kapital Indeks (HKI) ble gjennomført våren 2017. Temaene var medarbeiderengasjement, arbeidsklima og samarbeid. Riksrevisjonen har gjennomgående høy score på alle indekser. I målingen kom det imidlertid fram at ledelsen kan bli bedre på å koordinere og gjennomføre endringsprosesser. Etablering av et moderniseringsprogram for bedre å kunne styre gjennomføringen av utviklingsprosjekter er et vesentlig tiltak for å møte disse utfordringene.

1.2.2 Ressursbruk

Ressursfordelingen har vært forholdsvis stabil de senere årene. Sett i lys av at antall årsverk er redusert, innebærer det at ressursreduksjonen har vært jevnt fordelt på alle kategorier av aktiviteter.

Det har vært en mindre og forbigående nedgang i ressursbruk til kompetanseutvikling. Allerede fra 2018 er det planlagt økte investeringer i medarbeidernes kompetanse for å kunne møte endrede kompetansebehov i framtiden.

Ressurser til administrative støttefunksjoner er økt med ett prosentpoeng fra forrige år. Dette er særlig relatert til arbeidet med utvikling av ny strategisk plan og prosjekter for videreutvikling av Riksrevisjonen.

I 2017 er ressurser til forvaltningsrevisjon økt med to prosentpoeng. Dette skyldes blant annet at det er gjennomført forvaltningsrevisjoner som vil bli rapportert i Dokument 1 om den årlige revisjonen og kontrollen for budsjettåret 2017.

Tabell 1 Andel ressurser fordelt på de ulike revisjonstypene i perioden 2014–2017

Revisjonstype	2014	2015	2016	2017
Regnskapsrevisjon	66 %	65 %	65 %	63 %
Forvaltningsrevisjon	26 %	25 %	26 %	28 %
Selskapskontroll	8 %	10 %	9 %	9 %

1.3 Revisjon og rapportering til Stortinget

Kritikken fra Riksrevisjonen i rapportering til Stortinget blir gitt i form av to uttrykk:

- «Alvorlig» blir brukt om forhold som kan ha vesentlige konsekvenser, eller der summen av feil og mangler er så stor at dette må regnes som alvorlig i seg selv. Svært alvorlig blir bare brukt unntaksvis, for eksempel ved risiko for liv eller helse.
- «Kritikkverdig» blir brukt for å karakterisere mangelfull forvaltning der konsekvensene ikke nødvendigvis er alvorlige, som feil og mangler ved regnskapet, saker med rent økonomiske konsekvenser, brudd på regelverk eller saker som er tatt opp tidli-

gere, og som fortsatt ikke er rettet opp. Sterkt kritikkverdig blir bare brukt unntaksvis.

Særlige undersøkelser

I samsvar med lov om Riksrevisjonen § 9 sjuende ledd første punktum ba Stortinget i 2016 Riksrevisjonen om å sette i gang særlige undersøkelser av byggeprosjektene til Stortinget i Prinsens gate 26 og salgsprosessen ved salg av to F-5 jagerfly.

Riksrevisjonens undersøkelse av Forsvarets salg av F-5 jagerfly ble levert til Stortinget 2. mai 2017, mens Riksrevisjonens undersøkelse av Stortingets byggeprosjekt; Prinsens gate 26, nytt post- og varemottak og innkjøringstunnel ble levert til Stortinget 6. juni 2017.

I mai 2017 ba Stortinget Riksrevisjonen følge opp saken Revisjon av politiets og Forsvarets objektsikring. Saken var et gradert tillegg til Riksrevisjonens Dokument 1 (2016–2017). Oppfølgingen ble levert til Stortinget som en forvaltningsrevisjon 5. juni 2018, jf. Dokument 3:11 (2017–2018).

1.3.1 Regnskapsrevisjon

DEN ÅRLIGE REVISJONEN OG KONTROLLEN FOR BUDSJETTÅRET 2016 – DOKUMENT 1 (2017–2018)

Riksrevisjonen avga revisjonsberetning for 235 regnskaper i 2016. Regnskapene holdt i hovedsak god kvalitet, og antall modifiserte revisjonsberetninger var lavere i 2016 enn i 2015. Riksrevisjonen hadde for 2016 ingen vesentlige merknader når det gjaldt styringen av Statsministerens kontor, Barne- og likestillingsdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Kulturdepartementet, Kunnskapsdepartementet og Utenriksdepartementet.

Saker som blir rapportert i Dokument 1, kan være vesentlige feil i statsregnskapet eller vesentlige avvik mellom budsjett og regnskap, vesentlige brudd på vedtak og forutsetninger fra Stortinget og mangelfull oppfølging av tidligere rapporterte forhold.

Vesentlige forhold som blir avdekket i revisjonen av underliggende virksomheter, vil bli rapportert til Stortinget dersom departementet må ta et særlig ansvar for å løse saken i styringsdialogen, eller dersom saken kan ha budsjettkonsekvenser. I denne vurderingen blir det lagt vekt på om det gjelder problemstillinger som Stortinget er særlig opptatt av, eller som er del av den offentlige debatten.

Andre forhold som blir avdekket i revisjonen av underliggende virksomheter, blir bare rapportert til virksomhetene og blir ikke omtalt i Dokument 1. I Dokument 1 blir det likevel gitt en oversikt over hvilke underliggende virksomheter som har fått vesentlige merknader i årets revisjon og de fem siste årene. Hva årets merknad gjelder, er opplyst i en fotnote. Med vesentlige merknader menes modifisert beretning til regnskapet og/eller vesentlige merknader til budsjett disponeringen.

Riksrevisjonen kunne ikke uttale seg om årsregnskapene til Forsvaret, Forsvarsmateriell og Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) for 2016. Andre merknader Riksrevisjonen hadde for regnskapene for 2016, omhandlet svakheter ved

- informasjonssikkerhet i statlige virksomheter
- styringssystemet for informasjonssikkerhet i Oljedirektoratet
- forvaltningen av informasjonssikkerhet i valutaregisteret
- vesentlige svakheter i politiets behandling og oppfølging av beslag i straffesaker

- arbeids- og velferdsetatens arbeid med dagpenger under arbeidsløshet

BRUKERUNDERSØKELSE OM REGNSKAPSREVISJONEN

Resultatene fra brukerundersøkelsen om regnskapsrevisjonen for regnskapsåret 2016 viser at måloppnåelsen er svært god. Undersøkelsen bygger på svar fra 75 pst. av 215 reviderte virksomheter og departementer.

Måloppnåelsen for 2017 ligger også godt over målene på de ulike indikatorene. Måloppnåelsen er forbedret for indikatorene kompetanse og veiledning for 2017 sammenlignet med 2016. Indikatoren presentasjon har en nedgang fra 2016 til 2017 på 5 prosentpoeng. Målet for regnskapsrevisjon, som er fastsatt i den strategiske planen, er likevel nådd i 2017.

1.3.2 Kontroll med forvaltningen av statlige selskaper (selskapskontrollen)

KONTROLL MED FORVALTNINGEN AV STATLIGE SELSKAP FOR 2016 – DOKUMENT 3:2 (2017–2018)

Riksrevisjonens kontroll for 2016 omfattet 45 heleide aksjeselskaper, 33 deleide aksjeselskaper, ett ansvarlig selskap med delt ansvar, 7 allmennaksjeselskap (ASA), 8 statsforetak, 4 regionale helseforetak og 7 selskaper som er organisert ved særskilt lov. Blant disse er 17 studentsamskipnader.

Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statlige selskaper for 2016 omfattet fem forvaltningsrevisjoner:

- mål og indikatorer for måloppnåelse og effektiv drift i heleide selskaper der staten har en samfunnsmessig begrunnelse eller et sektorpolitisk mål med eierskapet
- helseforetakenes praksis for utskrivning av somatiske pasienter til kommunehelsetjenesten
- effektivitet i sykehus
- helseforetakenes håndtering av bierverv
- tilskudd til forskningsselskaper under Kunnskapsdepartementet

I Riksrevisjonens årlige kontroll av blant annet statsrådets beretning for det enkelte selskapet, protokoller fra generalforsamlinger eller lignende, og årlig rapportering fra selskapene, ble følgende forhold tatt opp:

- tilgangskontroll med helseopplysninger i helseforetakene
- eierstyring i AS Vinmonopolet

FORBEDRINGER I FORVALTNINGEN AV SELSKAPER

Riksrevisjonen følger opp alle saker om kontroll av forvaltningen av selskaper som er behandlet av Stortinget

get. Oppfølgingen skjer gjennom å kontrollere om departementene har satt i verk tiltak for å rette opp manglene som er avdekket. Fra 2017 er normal tidshorison for gjennomføring av disse kontrollene utvidet fra to til tre år etter stortingsbehandlingen. Resultatene blir presentert for Stortinget i det årlige Dokument 3:2 om kontroll med forvaltningen av statlige selskaper.

Som følge av endret tidshorison for oppfølging og kontroll var det bare aktuelt å rapportere oppfølging av én tidligere rapportert sak i Dokument 3:2 (2017–2018) Riksrevisjonens kontroll med forvaltningen av statlige selskaper for 2016, som ble levert til Stortinget 12. desember 2017. Dette dreide seg om styringen av selskaper der universiteter og høyskoler forvalter eierinteressene, jf. Dokument 3:2 (2014–2015), som også ble kontrollert i 2016. Ny oppfølging viste at Kunnskapsdepartementet har satt i verk tiltak for å styrke bevisstheten om eierens ulike roller, og at departementet vil vurdere å foreta ytterligere endringer som styrker oppfølgingen av eierskapet til statlige universiteter og høyskoler.

BRUKERUNDERSØKELSEN OM SELSKAPSKONTROLLEN

Resultatene fra den oppsummerte brukerundersøkelsen for selskapskontrollen bygger på fem utvidede rapporter og totalt 14 svar fra ni departementer.

Selskapskontrollen når målet for profesjonalitet. Når det gjelder resultatmål for indikatorene presentasjon og nytte, er det stor forbedring fra 2016, og disse ligger i 2017 tett opp mot målene for resultatindikatorene. De spesifikke kommentarene i brukerundersøkelsene fra de enkelte virksomhetene gir også viktige innspill til den videre utviklingen av selskapskontrollen.

1.3.3 Forvaltningsrevisjon

FULLFØRTE FORVALTNINGSREVISJONER I 2017

Riksrevisjonen sendte ti forvaltningsrevisjoner til behandling i Stortinget i 2017. I tillegg ble det oversendt et ugradert sammendrag av Dokument 3:13 (2015–2016) Riksrevisjonens undersøkelse av fregattvåpenets operative evne. En forvaltningsrevisjon ble sendt til orientering. Revisjonene rapporterer om lav måloppnåelse og effektivitet på viktige samfunnsområder, manglende effekter av statlige tiltak og virkemidler, og svak styring på flere områder.

ADMINISTRATIVE RAPPORTER I 2017

Enkelte forvaltningsrevisjoner blir ikke sendt til Stortinget som egen sak, men gitt ut i en administrativ rapportserie og sendt til kontroll- og konstitusjonskomiteen, den aktuelle fagkomiteen og de aktuelle departementene til orientering.

Det ble utarbeidet én administrativ rapport i 2017, Riksrevisjonens undersøkelse av bruken av poliklinisk bildediagnostikk (Administrativ rapport 1/2017).

FORBEDRINGER I FORVALTNINGEN

Riksrevisjonen følger opp alle forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget, gjennom å kontrollere om forvaltningen har satt i verk tiltak for å rette opp manglene som er avdekket. Oppfølgingen skjer normalt tre år etter stortingsbehandlingen.

Resultatene av oppfølgingsene blir presentert for Stortinget i det årlige Dokument 3:1.

Dokument 3:1 (2017–2018) Riksrevisjonens oppfølging av forvaltningsrevisjoner som er behandlet av Stortinget ble levert til Stortinget 14. november 2017. Oppfølgingen tok for seg ni forvaltningsrevisjoner. I åtte av sakene viste oppfølgingen at forvaltningen hadde forbedret eller varslet om forandringer som Riksrevisjonen hadde hatt merknader til. Forvaltningen har gjennomført en rekke styringsmessige forbedringer som skal bidra til bedre måloppnåelse. Forbedringene omfatter blant annet tydeligere styringssignaler, revidering av regelverk og retningslinjer, bedre rapportering og forsterket oppfølging og kontroll. I flere av sakene er det også gjennomført andre forbedringer, som kompetansehevede tiltak, informasjons- og veiledningstiltak samt videreutvikling av elektroniske saksbehandlingssystemer. Dokument 3:14 (2012–2013) Riksrevisjonens undersøkelse av statens arbeid med CO₂-håndtering følges videre.

BRUKERUNDERSØKELSE OM FORVALTNINGSREVISJON

Resultatet fra den oppsummerte brukerundersøkelsen for forvaltningsrevisjonen bygger på 8 rapporter og totalt 18 svar. 8 svar er fra departement, og 10 svar er fra underliggende virksomheter.

Forvaltningsrevisjonen når målet for profesjonalitet i perioden 2014 til 2017, mens resultatindikatoren for nytte har økt det siste året og er nå i henhold til målet for denne indikatoren. Indikatoren for presentasjon har også vist en økning fra 2016 og ligger i 2017 tett opp mot målet for denne resultatindikatoren. Riksrevisjonen vil i det kommende året opprettholde oppmerksomheten rundt å presentere resultatene av revisjonen på en god, balansert og troverdig måte.

1.3.4 Annet

UNDERVISNING, FOREDRAG OG SEMINARER

Riksrevisjonen har i flere sammenhenger bidratt med undervisning og foredrag, blant annet for forvaltningen, utdanningsinstitusjoner, statsselskap, interesseorganisasjoner og utvalg, og på forespørsel fra eksterne kursarrangører. I 2017 holdt riksrevisoren og ansatte i Riksrevisjonen en rekke revisjonsfaglige foredrag i eksterne forum.

KOMMUNIKASJON

Riksrevisjonen skal være tydelig, åpen og tilgjengelig, og kommunikasjonen skal støtte opp under den strategiske planen og verdiene til Riksrevisjonen.

Kommunikasjonsstrategien skisserer kommunikasjonsprinsipper, målgrupper og kommunikasjonsmål.

I 2017 hadde Riksrevisjonen ni arrangementer for media i forbindelse med offentliggjøring av dokumenter. I tillegg deltok Riksrevisjonen på Arendalsuka både med stand og som bidragsyter i diskusjonen *Hvor mye journalistikk trenger vi egentlig – når vi har Riksrevisjonen og Sivilombudsmannen?*

Riksrevisjonens saker blir stadig omtalt i media.

TIPS TIL RIKSREVISJONEN

Riksrevisjonen har en elektronisk tipskanal som er knyttet til nettstedet. I 2017 ble det registrert 169 tips, mot 174 tips i 2016. De fleste tipsene kan ikke karakteriseres som tips om misbruk av midler, men kan representere nyttig informasjon for revisjonen. Tipsene blir behandlet og fulgt opp av den ansvarlige seksjonen.

Tipsene kan sendes inn anonymt eller under fullt navn. Riksrevisjonen følger offentlighetslovens krav. Det betyr at opplysninger som ikke kommer inn under unntaksbestemmelsene i offentlighetsloven, vil kunne bli offentliggjort eller bli gitt innsyn i etter innsynsbehandling.

1.4 Riksrevisjonens internasjonale engasjement

Riksrevisjonens internasjonale engasjement er todelte:

i. Læring og utvikling gjennom profesjonell dialog: Det å dele erfaringer og kunnskap, samt diskutere relevante trender og nye ideer, er grunnleggende for utvikling av Riksrevisjonens egen virksomhet.

ii. Styrke betydningen av offentlig revisjon internasjonalt: Dette oppnår Riksrevisjonen særlig ved å yte faglig støtte til riksrevisjoner i utviklingsland og gjennom arbeidet som ekstern revisor for internasjonale organisasjoner.

1.4.1 Læring og utvikling gjennom profesjonell dialog

Riksrevisjonen deltar på flere områder for å ivareta målet om læring og utvikling gjennom profesjonell dialog globalt, regionalt og bilateralt. De viktigste er:

- Utvikle offentlig revisjon internasjonalt gjennom INTOSAI
  - INTOSAI er den globale organisasjonen for riksrevisjoner. Organisasjonens hovedmål er å legge til rette for erfaringsutveksling og faglig samarbeid. Norge er representert i styringsorganene, er leder for deler av fagutviklingen og deltar i flere arbeidsgrupper og fagkomiteer.

- Delta i moderniseringen av offentlig revisjon og bruk av ny informasjonsteknologi
  - I 2017 har Riksrevisjonen innledet et uformelt arbeidsfellesskap med et utvalg riksrevisjoner som ligger i front innenfor digitalisering og automatisering: Brasil, Nederland og Finland. Riksrevisjonen har også hatt utstrakt kontakt med den britiske riksrevisjonen om digitalisering og utvikling av metoder for innhenting og prosessering av informasjon.
- Dele erfaringer og jobbe sammen med nordiske partnere
  - De nordiske riksrevisorene møtes årlig. Særlig viktige tema i 2017 har vært revisjonsutfordringer knyttet til digitalisering av forvaltningen og hvordan riksrevisjonene skal sikre ekstern evaluering av egne revisjoner.
  - I 2017 ble det besluttet å gjennomføre en parallellrevisjon om digitalisering i offentlig sektor mellom de nordiske riksrevisjonene i Sverige, Norge, Finland, Island og Færøene. Revisjonen skal baseres på en livshendelse. Det vil si at den skal beskrive hvordan en innbygger møter ulike offentlige aktører og prosesser i forbindelse med bestemte situasjoner.
- Revidere felles utfordringer mellom Norge og andre land
  - I 2017 startet norsk og russisk riksrevisjon opp en ny fellesrevisjon der temaet er det norsk-russiske miljøsam arbeidet med utgangspunkt i den norsk-russiske miljøkommissjonen. Dette er nyttig for å håndtere grenseoverskridende miljørisikoer.
  - Riksrevisjonen har et samarbeid med andre riksrevisjoner om felles utfordringer i revisjon av både anskaffelsen av F-35 kampfly og Joint Strike Fighter (JSF)-programmet. Samarbeidet er nyttig fordi man deler resultater av revisjoner som er gjort i de enkelte partnerlandene, og får kunnskap om risikoer som er felles for partnerlandene.

1.4.2 Styrke betydningen av offentlig revisjon internasjonalt

RIKSREVISJONENS FAGLIGE STØTTE TIL RIKSREVISJONER I UTVIKLINGSLAND

Godt styresett og bekjempelse av korrupsjon er høyt prioriterte satsingsområder innenfor norsk og internasjonal bistand. En uavhengig og faglig sterk ekstern revisjon kan gi et viktig bidrag til disse målene. Målet med Riksrevisjonens bistandsarbeid er derfor å styrke riksrevisjoners gjennomslagskraft for å bedre forvaltningen av fellesskapets ressurser. Riksrevisjonen har siden 2001 hatt ansvaret for INTOSAI Development Initiative (IDI), som er et utviklingsorgan for riksrevisjoner

i utviklingsland. IDI bidrar til bedret revisjonskapasitet i flere enn 140 riksrevisjoner gjennom behovsbaserte, målrettede og bærekraftige utviklingsprogrammer.

Riksrevisjonen har i 2017 samarbeidet med riksrevisjoner i Nepal, Myanmar, Uganda, AFROSAI-E, Zambia og Sierra Leone. AFROSAI-E er en sammenslutning av engelskspråklige riksrevisjoner i Afrika og omfatter 25 land. Samarbeidet med Makedonia ble avsluttet i 2017.

VIKTIGE TEMATISKE SATSINGSOMRÅDER FOR BISTANDSARBEIDET

Petroleumsprogrammet

Revisjon av staters forvaltning av utvinningsbare ressurser er et prioritert område for bistanden. Riksrevisjonen har derfor etablert et petroleumsprogram som skal sikre en systematisk, kunnskapsbasert og enhetlig bistand på området. Dette inkluderer både petroleums- og mineralressurser. Sektoren spiller en svært viktig rolle i mange av Riksrevisjonens samarbeidsland og kan innebære store inntekter og stor risiko. Norges erfaring med utvinning av olje og gass, og kompetanse i forvaltning av inntektene fra dette, gjør Riksrevisjonen egnet til å være en partner for samarbeidsland på dette temaområdet.

IKT-revisjon

IKT er et annet tema som prioriteres for støtte til riksrevisjoner i utviklingsland. Den økte bruken av elektroniske verktøy i ulike lands statsforvaltning har gitt effektivitetsgevinster, men medfører også økt risiko og sårbarhet for misbruk og manipulasjon. IKT-revisjon har som formål å sikre gode prosesser for å håndtere IKT-risikoer og sårbarheter. Riksrevisjonen har et team av IKT-revisorer som jobber på tvers av bistandsprosjektene, så langt i Zambia, Sierra Leone og Myanmar.

VIKTIGE RESULTATER AV RIKSREVISJONENS UTVIKLINGSSAMARBEID

- En ny revisjonslov i Myanmar er utviklet med norsk bistand.
- To revisjoner av gruvesektoren er gjennomført i Sierra Leone med bistand fra Riksrevisjonen.
- Den ugandiske riksrevisjonen har med bistand fra Riksrevisjonen utført revisjoner som identifiserer beløp på flere millioner amerikanske dollar som petroleumsselskapene urettmessig har forsøkt å få refundert fra den ugandiske staten.
- Riksrevisjonen har bistått med å lage en strategi for IKT-revisjon på regionalt nivå gjennom AFROSAI-E.
- Ledere i den nepalske riksrevisjonen er trent i kvalitetskontroll.
- Den zambiske statsforvaltningen har fått bedre revisjon av IKT-baserte finansielle styringssystemer.

Riksrevisjonen rapporterte drøye 10 millioner til OECD-DAC som utgifter til utviklingsarbeid for 2017.

REVISJON AV INTERNASJONALE ORGANISASJONER

Riksrevisjonen ønsker å fremme større åpenhet og bedre forvaltning i internasjonale organisasjoner som Norge er medlem av, og tar derfor på seg oppdrag som ekstern revisor for internasjonale organisasjoner. Denne type oppdrag tilfører også Riksrevisjonen verdifull kompetanse. Riksrevisjonen følger INTOSAI's anbefalinger og ønsker full kostnadsdekning når vi påtar oss oppdrag som ekstern revisor for internasjonale organisasjoner. Dette har gjort det utfordrende å vinne oppdrag i konkurranse med riksrevisjoner med lavere lønnskostnader, eller som opererer uten å følge dette kravet.

I 2017 omfattet Riksrevisjonens portefølje følgende revisjonsoppdrag:

- EFTAs overvåkingsorgan (ESA), EFTA-domstolen og EFTA-sekretariatet og EØS-overføringene til nye EU-medlemmer: Riksrevisjonen har vært medlem av EFTA Board of Auditors (EBOA) i Brussel siden 1992. Det ble høsten 2017 oppnevnt et nytt medlem fra Riksrevisjonen for perioden fra 2018 til og med 2021. Vedkommende ble i januar 2018 valgt til leder i EBOA.
- Revisjonsrådet for European Patent Office (EPO): Riksrevisjonen har siden 1. januar 2013 hatt én representant i revisjonsrådet for EPO (det europeiske patentkontoret) i München. Representanten ble i 2017 gjenvalgt for en periode på nye fem år, til og med 2022.
- European Centre for Medium Range Weather Forecasts (ECMWF): Riksrevisjonen ble i 2016 oppnevnt som eksternrevisor for ECMWF for regnskapsårene 2016–2019.

1.5 Styring, administrasjon og interne aktiviteter

1.5.1 Styringen av Riksrevisjonen

STYRINGSSYSTEMET

Den strategiske planen har en tidshorison på fire år. I tillegg utarbeides det årlige virksomhetsplaner, som av hensyn til revisjonssyklusen i regnskapsrevisjonen gjelder fra 1. mai til 30. april.

Til de strategiske målene er det utformet operasjonelle mål som konkretiserer ambisjonene for perioden. Det er også utarbeidet et sett av resultatindikatorer for de strategiske målene. Overvåking av resultatindikatorer er et styringsverktøy for ledelsen for å avdekke behov for intern kvalitetsforbedring.

I den årlige virksomhetsplanen blir prioriterte revisjonsoppgaver nedfelt ut fra en overordnet vurdering av vesentlighet og risiko innenfor hvert av departementene og på tvers av departementene. Dette utgjør den viktigste delen av virksomhetsplanen. I tillegg inneholder

planen styringssignaler til avdelingene og en nærmere omtale av prioriterte utviklingstiltak for å sikre en mest mulig effektiv og god revisjon.

Riksrevisjonen benytter et elektronisk styringsinformasjonssystem til å fordele og rapportere forbruk av ressurser på oppgaver av både revisjonsfaglig og administrativ art på årlig basis. Erfaringstall fra dette systemet gir også grunnlag for mer treffsikre ressursanslag ved framtidig planlegging av likeartede oppgaver.

Riksrevisjonen har i 2017 har utformet et nytt strategisk plandokument med nye mål og strategier for perioden 2018–2024. I 2018 vil Riksrevisjonen blant annet arbeide videre med etablering av et nytt styringssystem, inkludert presentasjon av styringsinformasjon i årsrapporten til Stortinget.

1.5.2 Utviklingstiltak

NY STRATEGISK PLAN FOR 2018–2024

I strategisk plan for perioden 2018–2024 er digitalisering av samfunnet og forvaltningen, nye styringsutfordringer i forvaltningen og brukernes forventninger, og strammere økonomiske rammer identifisert som sentrale utfordringer for Riksrevisjonen i årene som kommer. Gjennom et moderniseringsprogram vil toppledelsen sikre at utviklingstiltak koordineres og innrettes slik at Riksrevisjonens strategiske mål for perioden 2018–2024 nås. Digitalisering vil bli en sentral komponent i programmet, flere av prosjektene i programmet vil etter hvert levere tekniske løsninger, og Riksrevisjonen vil legge vekt på å tilpasse metoder, arbeidsprosesser og organiseringen av arbeidet for å utnytte gevinstpotensialet som ligger i nye digitale løsninger. De tre hovedmålene i ny strategisk plan er:

- Riksrevisjonen skal være samfunnets fremste leverandør av aktuell og relevant offentlig revisjon.
- Riksrevisjonen skal gjennomføre revisjon og kontroll av høy kvalitet.
- Riksrevisjonen skal være en effektiv organisasjon.

For å nå målene i ny strategisk plan har Riksrevisjonen etablert et moderniseringsprogram. Moderniseringsprogrammet skal sikre at gevinster fra nåværende og framtidige utviklingsprosjekter realiseres, slik at produktene er av fremste kvalitet, og slik at Riksrevisjonen til enhver tid har en effektiv organisasjon. Prosjekter som har inngått i moderniseringsprogrammet 2017, er:

- Ekstern kommunikasjon
  - Riksrevisjonen satte i 2017 i verk et prosjekt for å styrke den eksterne kommunikasjonen. Formålet med prosjektet er å sikre synlighet og gjennomslagskraft, god dialog med sentrale målgrupper og å bidra til målet om at Riksrevisjonen skal være en attraktiv arbeidsgiver.

sjonen skal være en attraktiv arbeidsgiver. Som en del av dette skal Riksrevisjonen utarbeide en ny kommunikasjonsstrategi, utforme kanal- og innholdsstrategier for Riksrevisjonens bruk av ulike kanaler, inkludert nye nettsider og ta i bruk sosiale medier. Arbeidet i prosjektet fortsetter i 2018.

- Virksomhetsstyring
  - Riksrevisjonen har i 2017 satt i verk et prosjekt for å bedre virksomhetsstyring. En god virksomhetsstyring er en forutsetning for å sikre nødvendig kvalitet i planlegging, gjennomføring og rapportering av Riksrevisjonens oppgaver og for å kunne styre virksomhetens totale ressurser effektivt. Riksrevisjonen skal ha prosesser og systemer for virksomhetsstyring som legger til rette for å oppfylle målene i ny strategisk plan og for å drive operativ styring i det daglige. Arbeidet i prosjektet fortsetter i 2018.
- Utredning av støtte- og servicefunksjoner
  - Det er i 2017 satt i gang et arbeid med å utrede hvordan Riksrevisjonen bedre kan innrette og organisere de interne service- og støtte-tjenestene for å bidra til effektivitet og kvalitet i oppgaveløsningen i revisjonen. Arbeidet fortsetter i 2018.
- Utvikling av nytt Dokument 1
  - Riksrevisjonen er i gang med et omfattende moderniseringsarbeid for å øke aktualiteten og relevansen av revisjonene samt å utnytte de mulighetene digitalisering gir for å arbeide og rapportere mer effektivt. I den forbindelse er det startet et arbeid med å endre form og innhold på Dokument 1. Riksrevisjonen har fått innspill fra brukere og andre lesere av rapportene som vurderes i dette arbeidet. Den nye malen tas i bruk første gang for rapporteringen høsten 2018.
- Riksrevisjonens datasenter
  - Riksrevisjonen har satt i gang prosjektet Riksrevisjonens datasenter for å styrke satsingen på digitalisering og automatisering av revisjonen. Prosjektet skal blant annet bidra til mer effektiv informasjonsinnhenting og effektive revisjonsprosesser, og tilrettelegge og tilgjengeliggjøre data på bedre måter. Prosjektet vil også se nærmere på hvilke muligheter maskinlæring og kunstig intelligens gir for Riksrevisjonens arbeid.

ANDRE UTVIKLINGSTILTAK

- Kompetansestrategi
  - Høsten 2017 ble det utarbeidet en ny kompetansestrategi med utgangspunkt i ny strategisk plan.

Iverksetting av strategien inngår i Riksrevisjonens moderniseringsprogram fra 2018 og framover.

Strategien retter seg mot systematisk arbeid med kompetanse i en periode med omstilling som følge av blant annet digitaliseringen, hvor etablering av nye arbeidsmåter og tilhørende ny kompetanse vil bli det normale. Kompetansestrategien trekker opp tre hovedområder:

- bedre kompetansestyring
- kontinuerlig arbeid med fagkompetanse
- leder- og medarbeiderskap i endringsprosesser og kompetansebygging
- Iverksetting av strategien inngår i Riksrevisjonens moderniseringsprogram fra 2018 og framover.

– Informasjonsforvaltning

Riksrevisjonen startet i 2016 et prosjekt for å bedre informasjonsforvaltningen i virksomheten. Formålet med prosjektet er å sette i verk tiltak på kort sikt for å bedre informasjonsforvaltningen i virksomheten og for å møte framtidige behov for videre digitalisering av arbeidsprosesser. Prosjektet fortsetter i 2018.

– SAI Performance Measurement Framework

Riksrevisjonens toppledergruppe vedtok i 2016 at det skulle gjennomføres en intern evaluering av Riksrevisjonen. Evalueringen skulle utføres i tråd med SAI Performance Measurement Framework (SAI PMF). SAI PMF er et verktøy som er utviklet av den internasjonale sammenslutningen av riksrevisjoner, International Organization of Supreme Audit Institutions (INTOSAI), til bruk for evaluering av riksrevisjoner over hele verden. Formålet med evalueringen var å gjennomgå kvaliteten på Riksrevisjonens arbeid og etterlevelsen av de internasjonale standardene for offentlig revisjon (ISSAI-ene). Evalueringen av Riksrevisjonen ble gjennomført i tidsrommet januar–april 2017 av en arbeidsgruppe som besto av virksomhetens egne medarbeidere.

Riksrevisjonens toppledergruppe har hatt en omfattende behandling av rapporten. Rapporten framhever at Riksrevisjonen oppfyller sitt revisjonsmandat og leverer uavhengige og gode revisjoner til rett tid. Evalueringen trekker fram at Riksrevisjonen må fortsette å arbeide med å utvikle revisjonspraksisen, og at de internasjonale revisjonsstandardene i større grad kan gjenspeiles i retningslinjene for revisjonen.

Tiltakene som toppledelsen har kommet fram til, er samlet i en egen handlingsplan. Planen gir et svar på hvordan Riksrevisjonen vil jobbe for å møte de utfordringene som er identifisert i evalueringen. Både rapporten og handlingsplanen er publisert på Riksrevisjonens nettsider.

– Prinsipper for regionskontorene og effektiv samhandling

Riksrevisjonen har – per 31. desember 2017 – seks regionskontorer med til sammen 67 ansatte.

En intern arbeidsgruppe la mot slutten av året fram en utredning av policy og prinsipper for ansatte ved regionskontorene. Arbeidsgruppen la vekt på at Riksrevisjonen må framstå som én sømløs organisasjon. Alle skal i prinsippet ha like muligheter til oppgaver og kompetanseutvikling.

Arbeidsgruppen foreslo ti prinsipper som Riksrevisjonen kan velge å legge til grunn for videreutvikling og modernisering av virksomheten. Prinsippene omfatter blant annet størrelse på kontorene, hvordan medarbeidere bør knyttes til avdelinger og seksjoner i Oslo, behovet for en mer helhetlig og fleksibel styring og oppfølging av regionskontorene – både generelt og når det gjelder utnyttelse av kompetanse, kompetanse-utvikling, rotasjon og rekruttering spesielt. Arbeidsgruppens funn og forslag til prinsipper ble drøftet av Riksrevisjonens ledelse i januar 2018 og er viktige innspill i det videre arbeidet med omstilling og omorganisering av Riksrevisjonens virksomhet og arbeid.

En annen arbeidsgruppe identifiserte og gjennomførte i 2017 nødvendige tiltak for å sikre bedre kommunikasjon mellom regionskontorene og hovedkontoret. Det er utstrakt bruk av videomøter og videokonferanse.

1.5.3 Sikkerhet

Riksrevisjonen har som overordnet sikkerhetsmål at all informasjonsbehandling skal utføres i tråd med lovpålagte krav og på en slik måte at tilliten til Riksrevisjonen ikke blir svekket. Gjennom mange år har det vært stor oppmerksomhet rundt sikkerhetsarbeidet, slik at informasjonssikkerheten i Riksrevisjonen vurderes som god. Den fysiske sikkerheten i Riksrevisjonens lokaler vurderes også som god.

Riksrevisjonen har en sikkerhetsleder som får bistand av et rådgivende organ – sikkerhetsforum. Det var fire møter i dette forumet i 2017. Det ble rapportert elleve hendelser til sikkerhetsleder i 2017. Disse ble håndtert på en måte som gjør at Riksrevisjonen mener at det overordnede sikkerhetsmålet er oppfylt. Antallet rapporterte hendelser har økt de siste årene. Riksrevisjonens vurdering er at dette er et tegn på økt bevissthet blant de ansatte om sikkerhet, ikke at sikkerhetsnivået i organisasjonen er lavere enn tidligere år.

Riksrevisjonen arbeider for å øke forståelsen og kunnskapen om sikkerhet på alle nivåer og deltok derfor i Nasjonal sikkerhetsmåned, som arrangeres av Norsk senter for informasjonssikring (NorSIS) i samarbeid med Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM). Riksrevisjonen har hatt besøk av Politiets sikkerhetstjeneste,

som holdt en orientering om etterretningstrusselen for alle ansatte. Arbeidet med oppdatert trusselvurdering ble påbegynt høsten 2017.

1.6 Budsjett og regnskap 2017

Riksrevisjonens regnskap er revidert av PricewaterhouseCoopers AS, som er oppnevnt av Stortingets presidentskap. Riksrevisjonen har fått en ren beretning av revisor for regnskapet for 2017. Regnskapet for 2017, med noter og revisjonsberetning, er sendt til Stortingets presidentskap.

Mindreforbruk

Statsregnskapets utgiftsside for kapittel 0051 viser et mindreforbruk på 14,2 mill. kroner i 2017. Dette beløpet er i sin helhet overførbart. Hovedårsaken til mindreforbruket er at Riksrevisjonen umiddelbart satte i verk innstrammings tiltak for å tilpasse driftsnivået til ny budsjetttramme da det før sommeren 2017 ble varslet 2,5 pst. reduksjon i budsjettforslaget for 2018. Et vesentlig tiltak var å la stillinger bli stående ubesatt ved ledighet, slik at vi skulle være forberedt på nødvendig bemanningskutt i 2018. I tillegg hadde Riksrevisjonen noe lavere reiseaktivitet og noe lavere utgifter til kjøp av konsulenttjenester enn budsjettet.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, lederen Dag Terje Andersen, Eva Kristin Hansen og Magne Rommetveit, fra Høyre, Kjartan Berland og Arne Thomassen, fra Fremskrittspartiet, Mazyar Keshvari og Ulf Leirstein, fra Senterpartiet, Nils T. Bjørke, fra Sosialistisk Venstreparti, Torgeir Knag Fylkesnes, og fra Kristelig Folkeparti, Hans Fredrik Grøvan, registrerer at Riksrevisjonen legger vekt på å sikre at revisjonen har stor samfunnsmessig betydning og relevans. Komiteen vil særlig understreke betydningen av at Riksrevisjonen foretar undersøkelser og vurderer vesentlighet og risiko på tvers av departementsområdene.

Komiteen har merket seg at Riksrevisjonen i tilknytning til regnskapsrevisjonen for 2016 har avgitt 20 rapporter om gjennomførte etterlevelserevisjoner, og at ikke mindre enn 10 av rapportene er rapportert med

vesentlige merknader. Komiteen anser kontrollen med at de disposisjoner som ligger til grunn for regnskapet, er i samsvar med Stortingets vedtak og forutsetninger, som en av de viktigste oppgavene Riksrevisjonen er tillagt.

Komiteen viser til opplysningen om at det arbeides med å utvikle et nytt Dokument 1 til Stortinget med mål om å øke aktualiteten og relevansen av Riksrevisjonens revisjoner. Dette er positivt. Komiteen vil imidlertid understreke betydningen av at dokumentene ikke blir for snau, men ivaretar Stortingets mulighet for å få en realistisk oversikt over virksomheten i departementene.

Komiteen har merket seg at det er gjennomført medarbeiderundersøkelser med medarbeiderengasjement, arbeidsklima og samarbeid som temaer. Komiteen forutsetter at funnene fra disse undersøkelsene følges opp og danner grunnlag for ledelsens arbeid med å sikre et godt arbeidsmiljø og grunnlag for positiv kommunikasjon.

Komiteen viser til at forvaltningsrevisjon legger beslag på en betydelig del av Riksrevisjonens ressurser. Komiteen har merket seg at det i 2017 ble avgitt 10 forvaltningsrevisjonsrapporter i Dokument 3-serien i tillegg til en administrativ rapport, med stor spredning på temaer og departementer.

Komiteen ser positivt på Riksrevisjonens sterke internasjonale engasjement og vil særlig fremheve parallellrevisjonen om digitalisering av offentlig sektor mellom de nordiske riksrevisjonene i Sverige, Norge, Finland, Island og Færøyene, og fellesrevisjonen mellom Norge og Russland med utgangspunkt i den norsk-russiske miljøkommisjon. Likeledes er samarbeid i form av faglig støtte til riksrevisjoner i utviklingsland et positivt satsingsområde for Riksrevisjonens internasjonale virksomhet.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rå Stortinget til å gjøre følgende

vedtak:

Dokument 2 (2017–2018) – Riksrevisjonens melding om virksomheten i 2017 – vedlegges protokollen.

Oslo, i kontroll- og konstitusjonskomiteen, den 5. juni 2018

Dag Terje Andersen

leder og ordfører

